

Bulharská literatura na internetovém portálu iLiteratura.cz

Ivana Srbková

Bulgarian literature on the web portal iLiteratura.cz

The internet literary magazine iLiteratura.cz was built from 2000 to 2002. From different angles it captures and comments the current state of book supply in the Czech Republic and abroad, but at the same time it serves as an extensive archive with more than 8 thousand texts and a valuable source of information for professional and general public. It targets mainly on contemporary literature. As the only one of the Czech literary projects it is dedicated to literatures written in different languages including minority ones. The portal, structured in forty sections, defined mostly by the language of the particular literature, is a modern alternative to traditional literary and cultural periodicals, it publishes similarly aimed articles. However, it offers them in a different environment and in incomparably much larger quantities. It focuses on wide audience, the typical reader of iLiteratura.cz is a person with university degree. The chief editor of iLiteratura.cz is the translator, literary journalist and university teacher Jovanka Šotolová.

The Bulgarian section „knigi: Bulharsko“, where I work as an editor, started its activity in 2003. The content of the section tries to cover all the reception of Bulgarian literature in our country, the situation in Bulgaria is mapped selectively. The greatest attention has been paid to two important and the most translated contemporary Bulgarian authors Georgi Gospodinov and Alek Popov, from the women authors the novelist and playwright Teodora Dimova is leading, attention is paid also to much younger authors or vice versa classics. Members of ethnic minorities are represented also. The readers meet with great interest also texts from the field of lexicography. In the field of non-fiction the sociological theme about Bulgarian Vojvodovo of Marek Jakoubek and Lenka Jakoubková Budilová has provoked an interest. The Bulgarian section informs through invitations and news about literary prizes, events and festivals. As for articles reviews prevail clearly, next are extracts and writers' portraits. Among the contributors are represented all ages, but especially young generation to middle age one.

If we look at the attendance of the Bulgarian section, undoubtedly Ani Burova's review „Bulgarian literature during the last fifteen years“ has being led for a long time, but there is a considerable interest in other summarizing texts by other authors. A classic printed yearbook „Literature in the world and in Europe“, which brought articles on literature written in Bulgarian, has become an accompanying action. iLiteratura.cz panel at the International book fair Book World Prague 2005, devoted to Slavonic literatures, also talked about Bulgarian literature.

Keywords

iLiteratura.cz — Web portals — Literary journals — Bulgarian literature in the 20th-21st centuries — Bulgarian authors in the 20th-21st centuries

Internetový literární časopis iLiteratura.cz¹ vznikl v letech 2000 až 2002, jde o projekt nezávislý a neziskový. Má dvě stěžejní oblasti působnosti: z různých úhlů podchycuje a komentuje aktuální stav knižní nabídky v Česku a v zahraničí, a funguje tak

1 <http://www.iliteratura.cz/>

jako tradiční literární časopis, současně však slouží i jako rozsáhlý archiv s více než 8 tisíci texty a hodnotný zdroj informací pro odbornou i laickou veřejnost.

Zaměřuje se na kritiku původních českých děl a českých překladů ze zahraničních literatur a komentuje i zahraniční díla český dosud nevydaná. Cílí zejména na současnou literaturu, snaží se podchycovat její rozmanitost: sledovat rozdíly na literárních scénách jednotlivých zemí či oblastí, ale zároveň i naznačovat styčné body a společné problémy kulturních obcí celého světa. Představuje naše i cizí autory a také literární ceny, festivaly, veletrhy apod.

Jako jediný z českých literárních projektů se iLiteratura.cz soustavně věnuje literaturám mnoha jazykových oblastí včetně menšinových. Portál je strukturován do 40 sekcí, které jsou vymezeny převážně podle jazyka dané literatury, ale i jinak. Časopis iLiteratura.cz je moderní variantou tradičních literárních a kulturních periodik, publikuje obdobně pojaté články, nabízí je však v jiném prostředí a v nesrovnatelně větším množství.

Jde o projekt zaměřený na široké publikum. Typickým čtenářem iLiteratury.cz je člověk s vysokoškolským vzděláním a se zájmem o literaturu, kulturu a všeobecné dění vůbec. Čtou ji středoškolská i vysokoškolská studenty, pedagogové, novináři, překladatelé, nakladatelé, knihkupci, knihovníci i čtenáři v obecném slova smyslu. Nezanedbatelnou část publika tvoří i návštěvníci ze Slovenska a dalších zemí.

Podle statistik nezávislého monitorování webu službou Google Analytics mají stránky iLiteratura.cz denní návštěvnost v průměru kolem 2 tisíc přístupů. Měsíční návštěvnost např. v říjnu 2015 byla více než 50 tisíc návštěv, 34 tisíc uživatelů, 136 tisíc zobrazených stránek. Typický návštěvník stránek je Čech ve věku mezi 25 až 45 lety, přičemž 60 procent přístupů tvoří muži. Statistiky ukazují, že více než polovina čtenářů se na stránky dostane přes internetové vyhledávače Google, Seznam apod. při hledání jména konkrétního autora nebo literárního díla. Fundované články na iLiteratuře.cz tak slouží jako literární osvěta i mezi těmi lidmi, kteří literární časopisy pravidelně nesledují.

Sdružení pro iLiteraturu.cz vyvíjí i další aktivity, spolupracuje např. s Mezinárodním knižním veletrhem Svět knihy či vydalo sborníky Literatura v Evropě a Literatura ve světě.

Šéfredaktorkou iLiteratury.cz je překladatelka, literární publicistka a vysokoškolská pedagožka Jovanka Šotolová.² Roku 2000 založila web www.livres.cz³ a od roku 2002 vytváří www.iliteratura.cz, kde je editorkou pro románské jazyky (frankofonní, hispánská, italská, portugalská literatura) a kritiku překladu. Zástupcem šéfredaktorky a současně editorem sekcí střední Evropy a jihovýchodu Evropy, kam patří i Bulharsko, jakož i Orientu je Jan M. Heller.⁴ V redakci pracují vedle editorů, kteří mají na starosti větší literární i územní celky, dále redaktori, zabývající se již konkrétními literaturami určitých zemí.⁵

Hlavní strana nabízí vždy nejdříve poslední příspěvek, následuje sekce Recenze v podsekcích podle žánru Beletrie zahraniční, Beletrie česká, Non fiction, Komiks/

2 <http://www.iliteratura.cz/Redaktor/43/jovanka-sotolova>

3 <http://www.iliteratura.cz/Sekce/1521/livres-francie-afrika-belgie-maghreb>

4 <http://www.iliteratura.cz/Redaktor/36/jan-m-heller>

5 <http://www.iliteratura.cz/Editor>

Film, Dětská a Relax, pod ní se nacházejí sekce Scéna a Knihy v kontextu. V záběru hlavní strany jsou seřazeny Nejčtenější články a Nové články. Horní lišta nabízí vyhledávání v sekcích Spisovatelé, Knihy, Literatury a Žánry. Články mohou být typu aktuality, anotace, kritiky překladu, portrétu, přehledu, recenze, rozhovoru, studie a ukázky. Hlavní strana vpravo upozorňuje i na knihu měsíce a aktuality, podává rovněž poslední komentáře uživatelů. Sekce Spisovatelé a Knihy využívají abecedního řazení, sekce Literatury podle názvu slova „knihy“ v tom daném jazyce.⁶ Zobrazení na mapě dokládá, že se iLiterature.cz podařilo i teritoriálně pokrýt převážnou většinu světa. Příspěvky na iLiterature.cz jsou honorovány.

Bulharská rubrika „knigi“: Bulharsko, kde působím jako redaktorka, zahájila svou činnost 26. 5. 2003 rozhovorem s Ljubomirem Nikolovem, bulharským básníkem, žijícím v USA, jenž byl tehdy oficiálním hostem Festivalu spisovatelů Praha.⁷ Zahrnuje především příspěvky původní, jež byly napsány přímo pro iLiteraturu.cz, v menší míře zveřejňuje se souhlasem autora a redakce i texty převzaté odjinud s uvedením bibliografických údajů prvotního publikování. Co do typu článku — jednoznačně převažují recenze, po nich jsou nejčastější ukázky a portréty spisovatelů, poměrně vyváženě jsou zastoupeny i aktuality, anotace a rozhovory, početně na konci stojí studie a přehledy. Mezi přispěvateli jsou zastoupeny všechny věkové kategorie, vede však generace mladá až střední; zaměříme-li se na četnost textů, nabízí se dělení na přispěvatele pravidelné a občasně. Početně za mémi články coby redaktorky bulharské sekce⁸ stojí s ukázkami svých překladů a jinými typy příspěvků bulharista Ondřej Zajac,⁹ následovaný bulharskými bohemistkami Dimanou Ivanovou¹⁰ a Ani Burovou¹¹ a dále českými bulharisty Marcellem Černým¹² či Davidem Bernsteinem¹³ a bulharistkou Zlatinou Jeřabkovou.¹⁴ Na iLiteraturu.cz však příležitostně přispívají i významné a renomované bulharistické osobnosti předešlé generace Dana Hronková, Ludmila Kroužilová a Ivan Dorovský, zastoupení jsou i nebulharisté Michal Škrabal, Ondřej Horák či Martin Reiner. Zatím ojedinělým příspěvkem, avšak s nadějí do budoucnosti zaujali např. Petr Mundev, jenž se věnoval ve své recenzi antologii bulharského diabolismu Půlnoční historky,¹⁵ či Martina Salhiová, která je autorkou portrétu spisovatelky pro děti a mládež Vesely Flamburari.¹⁶

Po obsahové stránce se sekce snaží postihnout veškerou recepci bulharské literatury u nás v Česku — přináší jak recenze bulharských knih, tak ukázky z krásné literatury v českém překladu, či aktuální informace o událostech literárního života;

6 <http://www.iliteratura.cz/Literatury>

7 <http://www.iliteratura.cz/Clanek/12683/nikolov-ljubomir>

8 <http://www.iliteratura.cz/Redaktor/34/ivana-srbkova>

9 <http://www.iliteratura.cz/Redaktor/60/ondrej-zajac>

10 <http://www.iliteratura.cz/Redaktor/28/dimana-ivanova>

11 <http://www.iliteratura.cz/Redaktor/22/ani-burova>

12 <http://www.iliteratura.cz/Redaktor/179/marcel-cerny>

13 <http://www.iliteratura.cz/Redaktor/116/david-bernstein>

14 <http://www.iliteratura.cz/Redaktor/391/zlatina-jerabkova>

15 <http://www.iliteratura.cz/Clanek/35495/minkov-svetoslav-et-al-pulnocni-historky>

16 <http://www.iliteratura.cz/Clanek/36325/flamburari-vesela>

situace v Bulharsku je mapována výběrově. Největší pozornost byla dosud věnována dvěma významným a nepřekladanějším současným bulharským autorům Georgimu Gospodinovi¹⁷ a Aleku Popovovi,¹⁸ z autorek je na čelném místě prozaička a dramatička Teodora Dimova.¹⁹ Se shodným počtem článků za ní následují básník Dimitar Kenarov²⁰ a prozaici Momčil Nikolov²¹ či Kalin Terzijski²² a dále i ostatní často podstatně mladší autoři. I když se iLiteratura.cz primárně zaměřuje na současnou literární tvorbu, stranou nezůstávají ani klasici — bulharská rubrika připomíná např. významného básníka a dramatika počátku 20. století Peja Javorova nebo autory minulého století s přesahem do nového tisíciletí Jordana Radičkova, Vátu Rakovského, Angela Wagensteina či Borise Christova. Zastoupeni jsou i příslušníci národnostní menšiny ať už u nás (Lidija Gálabova nebo Mimi Michajlova), či třeba ve Spojených státech (již zmíněný Ljubomir Nikolov nebo Katerina Stojkova-Klemer). Se značným zájmem čtenářů se setkávají texty z oblasti lexikografie, upozorňující na zajímavé jazykové slovníky. Z oblasti Non fiction zaujala sociologickou tematikou česká vesnice v Bulharsku Vojvodovo, kterou se dlouhodobě zabývají Marek a Lenka Jakoubkovi; přírodovědnou problematiku reprezentuje kniha Martiny Bečvářové o kořenech bulharské matematiky. Formou pozvánek a aktualit informuje bulharská sekce o literárních cenách, událostech a festivalech. Aktuálně se snaží reagovat na momentální situaci, přináší např. vánoční tipy nebo doporučuje četbu na dovolenou.

Podíváme-li se na návštěvnost příspěvků bulharské sekce, jednoznačně již dlouhodobě vede přehled Ani Burové Bulharská literatura posledních patnácti let,²³ s vysokou oblibou návštěvníků se setkávají ale i ostatní přehledové příspěvky této autorky, ale i jiných příspěvatelů²⁴, z čehož se dá usuzovat, že podobné sumarizační texty u nás stále ještě chybějí. Jinak ovšem na rozdíl od dřívějšíka poslední grafická úprava iLiteratury.cz vyhodnocuje na hlavních stránkách v Nejčtenějších člancích návštěvnost v krátkodobých až bezprostředních úsecích.

Doprovodnou činností iLiteratury.cz se staly klasické tištěné ročenky Literatura ve světě 2004, Literatura v Evropě 2005 a Literatura ve světě. Svět v literatuře 2006–2007, které vydala iLiteratura.cz spolu s nakladatelstvím Gutenberg a jež přinesly stati Ani Burové o bulharsky psané literatuře, doplněné mými údaji o recepci bulharské literatury u nás. iLiteratura.cz rovněž spolupracuje s knižním veletrhem; Svět knihy Praha 2005 byl např. věnován slovanským literaturám a v panelu, připraveném redaktory iLiteratury.cz, se hovořilo i o bulharské literatuře.

17 <http://www.iliteratura.cz/Spisovatel/266/georgi-gospodinov>

18 <http://www.iliteratura.cz/Spisovatel/1509/alek-popov>

19 <http://www.iliteratura.cz/Spisovatel/1728/teodora-dimova>

20 <http://www.iliteratura.cz/Spisovatel/2320/dimitar-kenarov>

21 <http://www.iliteratura.cz/Spisovatel/2471/momcil-nikolov>

22 <http://www.iliteratura.cz/Spisovatel/3775/kalin-terzijski>

23 <http://www.iliteratura.cz/Clanek/15901/bulharska-literatura-poslednich-patnacti-let>

24 <http://www.iliteratura.cz/Clanek/16319/bulharske-fondy-a-bulharistica-cinnost-ve-slovanske-knihovne-pri-nk-cr>; <http://www.iliteratura.cz/Clanek/33949/soucasna-bulharska-literatura-vceskem-kontextu-19892012>

Ve svém textu jsem se pokusila shrnout, jak iLiteratura.cz a její bulharská sekce fungují, co nabízejí, jak s nimi lze pracovat, přičemž můj příspěvek nemá vyčerpávající charakter. Snažila jsem se spíše poukázat na nejdůležitější tendence, a to spíše informativním způsobem, hodnotící hledisko mi ostatně jako redaktorce ani nepřísluší. Vysoká návštěvnost i četné komentáře a diskuse však přece jen přinášejí důkazy o užitečnosti stránek, ať už je čtenáři navštěvují z důvodů studijních, pracovních, zájmových či čistě náhodných. Příspěvatelům pak spolupráce s iLiteraturou.cz často otevírá i možnosti dalšího uplatnění. Kéž by tedy i tento text přivedl k bulharským stránkám iLiteratury.cz nejen další čtenáře, ale i nové spolupracovníky...

Ivana Srbková (1955) absolvovala obor čeština-bulharština na FF MU v Brně. Působí v Národní knihovně ČR-Slovanské knihovně. Zabývá se propagací bulharské kultury v Česku, publikuje v odborném i denním tisku. Jako překladatelka se zaměřuje na současnou bulharskou literaturu; vedle knižních titulů²⁵ překládá i pro literární časopisy a pořady. Rediguje sekci bulharské literatury na iLiteratura.cz. Pro CK Alexandria napsala populárně-naučnou publikaci *Co víme i nevíme o Bulharsku*.²⁶

25 Gospodinov, Georgi: *Gaustin neboli Člověk s mnoha jmény*. NLN, Praha 2004; *Gospodinov, Georgi: Přirozený román*. NLN, Praha 2005; *Popov, Alek: Zelný cyklus, dybbuk*, Praha 2008

26 Publikáční činnost viz u hesla Srbková, Ivana, PhDr. v *Kdo je kdo v české slavistice*: <http://www.slaviste.cz/index.php?page=detail&id=434-srbkova-ivana-phdr>